

Latvijā novērotas jaunas ļauķīšu sugas

2013. gada rudenī tika konstatētas divas jaunas putnu sugas Latvijai – abi ļauķīši. Švarca ļauķīti *Phylloscopus schwarzi* 21. septembrī Kolkā gredzenošanai tīklā noķēruši Kārlis Millers, Jānis Jansons, Ainars Mankus un Kriss Kehoe (*Chris Kehoe*). Savukārt Hjūma ļauķīti *Phylloscopus humei* 7.–10. novembrī Liepājā novērojuši Jānis Jansons, Ainars Mankus, Kārlis Millers un Māris Jaunzemis.

Švarca ļauķītis

Phylloscopus schwarzi

Sākotnēji Jānis Jansons un Ainars Mankus uz Kolku braukuši citu ļauķīšu dēļ – īsi pirms brīvdienām Kārlis Millers tika zvanījis par samērā regulāru dzeltensvītru ļauķīšu migrāciju. Pēc Kolkas raga apmeklēšanas

Švarca ļauķītis *Phylloscopus schwarzi* 2013. gada 21. septembrī Kolkā.

Foto: J. Jansons / putni.info

Hjūma ļauķītis *Phylloscopus humei* 2013. gada 10. novembrī Liepājā.

Foto: A. Mankus / ainars.mck.lv

rīta agrumā abi devās uz Ūsiem, kur manīti divi dzeltensvītru ļauķīši. Abi putni jau bija prom, taču tiek gredzenoti citi no izliktā tīkla. Beigās Kārlim rokās paliek tikai čuņčiņš. Stāvot uz ceļa netālu no tīkla, tajā ieskrien sarkanrīklīte, bet nesapinas, un pēc brīža arī šķiet, ka iekrīt sarkanrīklīte. Kamēr Kārlis ir aizņemts ar čuņčiņa gredzenošanu, Jānis un Ainars dodas izņemt tīklā iekritušo putnu. Ieraugot putnu, ir skaidrs, ka tas ir “filītis”¹, bet nav ne čuņčiņš, ne vītītis, ne svīrlītis, ne arī zaļais ļauķītis. Pavīdēja doma par tumšo ļauķīti (Jānis to nebija redzējis ne dabā, ne arī bija turējis rokās, tāpēc tas šķita reālākais variants), taču Kārlis šo domu noraidīja, jo tumšajam ir tumšas kājas. Tad jau nav variantu – jauna putnu suga Latvijai! Zibenīgi tiek atšķirts *Collins*², un blakus tumšajam ļauķītim tur viņš ir – Švarca ļauķītis visā savā godībā ar apelsīnkrašas astes pamatni un masīvo knābi. Pirms ziņas publicēšanas vēl notiek diskusijas ar Agri Celmiņu par putna nosaukumu (grāmatā “Latvijas putni” tas ir minēts kā lielais ļauķītis), taču tiek nolemts to saukt par Švarca ļauķīti.

Švarca ļauķītis ligzdo Krievijas dienvidaustrumu daļā, Mongolijas ziemeļos, Ķīnas ziemeļaustrumos un Korejas pussalas ziemeļos. Ziemo Indoķīnas pussalā un Ķīnas dienvidos (BirdLife International 2013a). Pēc Tarsiger.com datiem, pa vienam novērojumam bijuši Igaunijā (1999. gada 4. oktobrī) un Lietuvā (2011. gada 25. septembrī), Zviedrijā – (vismaz) 83 novērojumi, Somijā – 25, Norvēģijā – 14, Polijā – 2.

Hjūma ļauķītis

Phylloscopus humei

Ceturtdiena, 7. novembris, Jānim Jansonam bija veiksmīga diena, jo samērā labo laiku bija iespēja izmantot kā iekrāto brīvdienu. Jau iepriekšējās

brīvdienās bija iespēja diezgan labi safotografēt Ritvara Reķmaņa pamanīto Sibīrijas ļauķīti, tāpēc abi kopā ar Ainaru Mankus atkal devās uz Liepāju. Sāka ar Karostas kanāla apkaimi, kur Ainars sabildēja Sibīrijas ļauķīti. Pēc brīža Kārlis Millers piezvana, ka viņus jau gaida netālu no Dienvidu mola. Jānis ar Ainaru dodas uz turieni, bet, lai nedublētos, abi piestāj pie pieminekļa un uz molu dodas pa kāpu. Vēl pirms kāpas gar kājām nolido zeltgalvīšu bariņš, taču viens nav zeltgalvītis – labi redzamas raksturīgās svītras pār spārnieniem un gara, izteikta acs svītra. Jānis nosaka Aināram: “Tas ir dzeltensvītru vai Hjūma ļauķītis!” Putns barodamies pārvietojas pa krūmiem un augāju, bet Ainars tiek pie burtiski viena laba kadra. To apskatot, ticamākais šķiet Hjūma ļauķītis. Uz brīdi putns pazūd, taču drīz vien to jau atrod sazvanītais Kārlis, kurš apstiprina, ka tas noteikti ir Hjūma ļauķītis. Ir konstatēta jauna putnu suga Latvijā – Hjūma ļauķītis *Phylloscopus humei* –, turklāt ieraugot dabā, nevis noķerot tīklā! Pilnam komplektam Jānis ar Ainaru kopā ar Māri Jaunzemi putnu ierauga vēlreiz pēc trijām dienām praktiski tajā pašā vietā. Pēc raksturīgā pārtraukuma acs svītra ir skaidrs, ka tas ir tas pats putns.

Hjūma ļauķītis ligzdo Ķīnas austrumos, Mongolijas austrumos, Krievijā (Mogolijas pierobežā), kā arī Centrālāzijas kalnu reģionos. Ziemo Pakistānas ziemeļaustrumos, Indijas ziemeļaustrumu daļā, Bangladešā un daļā Indoķīnas pussalas (BirdLife International 2013b). Pēc Tarsiger.com, datiem, Igaunijā novērots četras reizes, Lietuvā – piecas reizes, Zviedrijā – (vismaz) 74, Somijā – 65, Norvēģijā – 30, Polijā – 3.

JĀNIS JANSONS,
forelljanka@inbox.lv
AGNIS BUŠS,
agnis@putnidaba.lv

Literatūra

- BirdLife International. 2013a. Species factsheet: *Phylloscopus schwarzi*. <http://www.birdlife.org/datazone/speciesfactsheet.php?id=7713>
- BirdLife International. 2013b. Species factsheet: *Phylloscopus humei*. <http://www.birdlife.org/datazone/speciesfactsheet.php?id=30245>

¹ *Phylloscopus* ģints ļauķītis – red. piez.

² Putnu noteicējs “Collins Bird Guide”. Sk. <http://ej.uz/collins> – red. piez.